

Є. І. Сохацька

ВШАНОВУЮЧИ ПОДВИЖНИЦТВО.

**Виступ під час відкриття меморіального знаку, присвяченого
Кам'янець-Подільському державному українському
університету (22 жовтня 2008 р.)**

Шановна громадо!

Дозвольте і мені долучити свій голос до хору радості, яка звучить сьогодні.

Може, для когось це рядова подія, ще один доказ сумлінної підготовки колективу університету на чолі зі славним ректором до славної події — 90-річчя. А для мене це бальзам на зболілу душу людини, яка пропустила цю подію через своє серце, неодноразово зболене й уражене несправедливими атаками.

Для мене як голови громадського об'єднання Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка радість подвійна — і як члена колективу, і як представниці тієї частини громадськості, яка, починаючи з 1990 року, ратувала за відродження знаковою з погляду української державності закладу — Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету, фундатором і організатором якого судилося стати молодому, національно одержимому вченому і освітянину Іванові Огієнку. Саме він зумів згуртувати таких же подвижників, як він сам, і блискуче реалізувати ідею кам'янецьких просвітян та патріотів — Олімпіади Пащенко, Костя Солухи, Віктора Приходька, Олександра Шульмінського та ін.

Доречно згадати, що, коли на останніх місяцях аспірантури в Києві стало відомо, що їду працювати в Кам'янець, — мені маститий український вчений, відомий медієвіст Володимир Кречотень сказав: «Обов'язково, Женю, займіться архівом петлюрівського університету». Це був далекий-далекій 1974 рік. Приїхавши в Кам'янець, про ніякий архів чи університет не могло бути й мови. Діяла система спецхронів і закритих фондів... А про ім'я першого ректора ніхто й не згадував.

Слова Богу, пройшли часи безпам'ятства і духовної амнезії. Часи, коли не пошанувалися імена Великих Українців чи лився бруд на їхню адресу, як це було з Іваном Огієнком...

Треба вдуматися: знадобилося довгих 17 років, поки восторжестувала справедливість. Бо не може бути напівправди чи напівпошанування. Як ото було в 1997 році: університет було відновлено, але без імені Івана Огієнка, хоч як цього домагалась громадськість. Ніби ми якісь безбатченки, чи не знали, «яких батьків, чії діти», як сказав Тарас Шевченко. Лише 22 січня цього року Указом Президента України університет одержав статус національного, а 20 серпня цього року розпорядженням Прем'єр-Міністра України Юлії Тимошенко на пропозицію Міністерства освіти і науки, за підтримки нашого Міністра Івана Вакарчука університету нарешті було присвоєно ім'я Івана Огієнка.

Отож, справедливість восторжествувала.

І хоча зараз багато говориться про політичні чи економічні негаразди, можна стверджувати, що Україна як Держава відбулася. Слава Богу, живемо в своїй Українській Державі, пошановуємо своїх героїв та їхні подвижницькі справи. Інакше, як подвижництвом, не можемо назвати заснування Кам'янець-Подільського Державного Українського університету. Перекочувалися фронти, змінювалися політичні барви урядів, але прозорливі посадовці уміли бачити перспективи для української культури й духовності. Указом Гетьмана Павла Скоропадського 1918 р. і був відкритий університет.

Відкриття й функціонування університету продемонструвало прагнення українців мати свою національну школу, освіту рідною мовою, а також уміння українців об'єднуватися задля великої мети — торжества національної ідеї, ідеї національної освіти та побудови Української Держави! Це й повинно слугувати уроком сьогодні, коли часом бракує єдності, розуміння важливого.

Хочеться вірити, що так буде завжди! Україні бути вічно!

90 років простояв університет... Він сьогодні, як і 90 років тому, увінчаний синьо-жовтими прапорами, він гідно виправдовує те визначення, яке йому дав Іван Огієнко: він є, був і буде «вогнищем української культури та духовності».

Впевнена, що він буде функціонувати і наступні 90 років! Буде гідно примножувати ті славні традиції, які були закладені ще його першим ректором, творцем національної освіти на Поділлі — Іваном Огієнком. Одна з них найголовніша — бути закладом європейського рівня, інтегруватися в європейський освітній простір. Впевнена, що університет й надалі буде плекати культ Огієнка, його дух, як і культ науки, культури, сучасної науково-педагогічної думки. Буде, надіюся, розширюватися й переводитися на ширшу наукову основу єдиний не лише в Україні, а й в усьому українському світі Центр огієнкознавства. До речі, саме так оцінила роботу Центру представниця роду Огієнків, науковець із Києва Ірина Тюрменко.

Нехай сьогоднішня пам'ятна дошка нагадує нам, особливо молоді, про наші початки, першовитоки, першопроходців чи будівничих національної освіти. Вони варті цього, вони заслуговують на це! Це таки прекрасно, як говорив Олесь Гончар: «Бути синами України, бути дочками України...»

Віват, університет!

Віват, професори!

Віват, студенти!

Зі святом Вас!

22.10.2008 р.